

Selger opplevelser ...og hverandre

- Meløy har en masse unike opplevelser som kan selges, men vi må lære å designe dem! Og vi må

bli flinkere til å selge hverandre! sier Jeff McLean (f.v.), Line Peggy Pedersen og Espen Maruhn.

LES MER PÅ
SIDE 6-7

KRAFTTAK ...FOR UTVIKLING AV NYE ARBEIDSPLASSE I MELØY

Jeg tror det felles krafttaket Meløy-samfunnet nå tar, skal få oss til målet om 570 nye trygge arbeidsplasser innen 2018.

Det vil komme flere nye industriarbeidsplasser og bedrifter. Mange Meløy-bedrifter utvikler, i disse dager, nye produkter og tjenester, og vil trenge flere folk i arbeid framover. Gründere som jobber fram sine idéer er det mange av i Meløy nå.

Det investeres i bygg, maskiner, kabler, kaier og andre store, nødvendige ting for å kunne realisere nye planer og utvidelser.

Det investeres i trivsel, det skal også framover være trygt og godt i våre lokalsamfunn.

Det investeres i kompetanse. Ansatte og lærlinger tar etterutdanning, fagbrev og kurs. Arbeidsledige styrker sin kompetanse gjennom tiltak. Bedriftslederne

får bedre verktøy for å utvikle sine bedrifter. Det gjennomføres seminarer og skapes møteplasser for å utveksle erfaringer, få ny kunnskap og gi inspirasjon.

Disse investeringene styrker bedriftenes muligheter til vekst og gir tryggere arbeidsplasser.

Krafttaket i Meløy er summen av dette og mer til. Så mist ikke motet! Det er lov å falle. Trikket er å reise seg én gang mer enn man faller.

Avisa Krafttak har vi laget for å gi deg et bedre bilde av hva som skjer i omstillingsarbeidet. Forhåpentligvis viser deg hvor mye bra Meløy har å by på og at dette nå utvikles og foredles gjennom små og større løft. Jeg håper det vil inspirere flere til å se nye muligheter i Meløy.

Stine Estensen
Daglig leder
Meløy Utvikling KF

Mer informasjon: www.meloy.kommune.no/omstilling

NEDTUR BLE NY OPPTUR

Håkon Olsen: REC-operatøren som ble selvstendig næringsdrivende.

Marianne Johansen: laboranten som valgte å bli lærer. Foto: Tanja Midthun

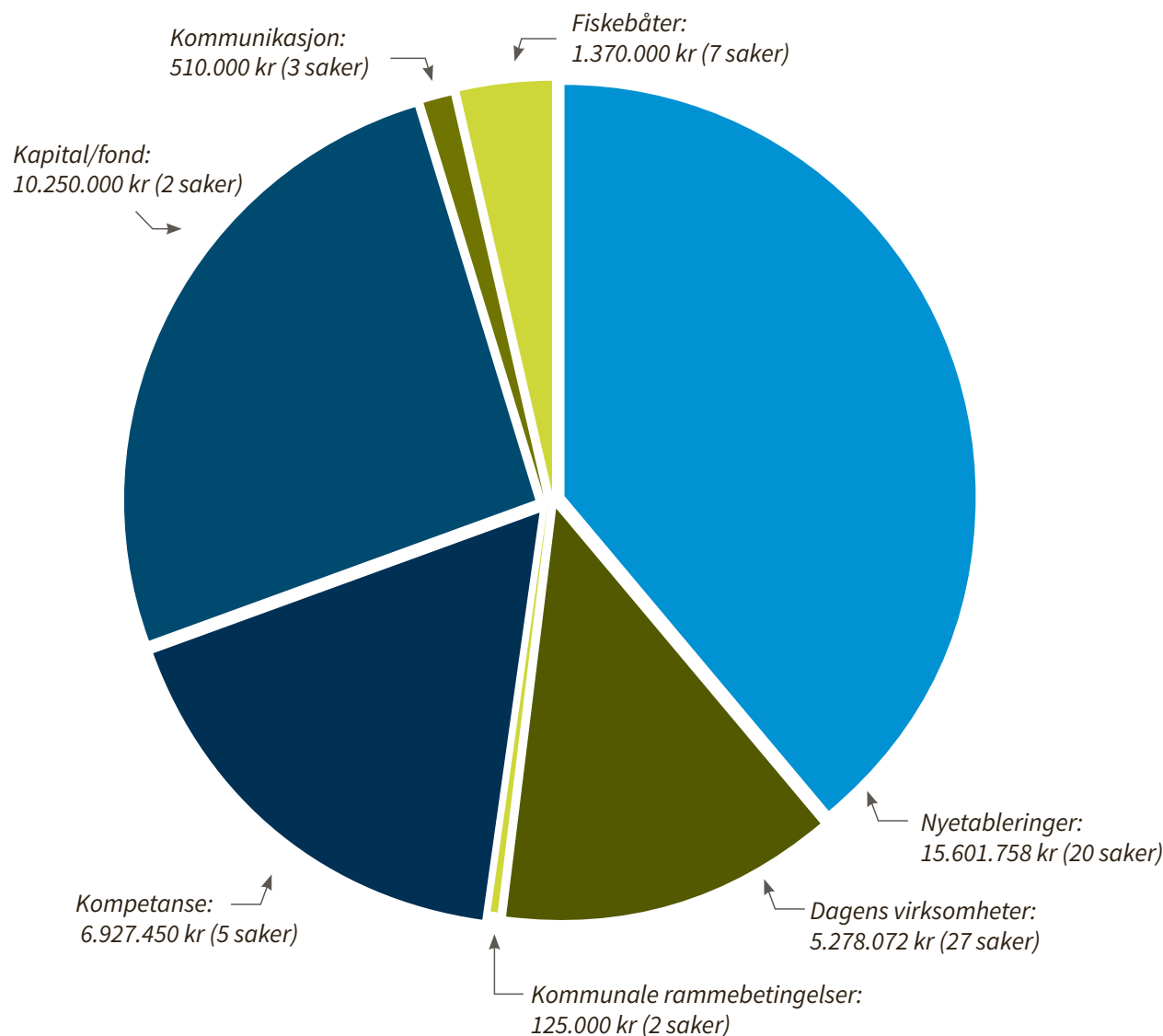
Øyvind Neverdal: REC-operatøren som bygger hjemgården

TILDELINGENE SÅ LANGT

Omstillingsstyret og Meløy Utvikling har så langt fordelt om lag 40 millioner kroner av de opprinnelige omstillingsmidlene. Oversikten får du her.

Fordelingene deles i tre hovedområder, nemlig a) nyetableringer, b) dagens virksomheter og c) kommunale rammebetingelser. Under hovedområde a plasseres tildelinger til ny industri (så langt 14, 1 mill.), olje-/gassetableringer (200.000,-), etablering mindre bedrifter (950.000,-) og offentlige arbeidsplasser (310.000,-). Under hovedområde b plasseres tildelinger til reiseliv (1,4 mill.), fiske og havbruk (821.000,-), handel og tjenesteyting (1,1 mill.) og leverandørsamarbeid (1,9 mill.). Under hovedområde c plasseres tildelinger til bolyst-prosjekter (125.000,-) og næringsvennlig kommune.

I tillegg gis det midler til utvikling på tre fellesområder, som er kompetanse (6,9 mill. til nå), kapital/fond (10,2 mill.) og kommunikasjon (510.000,-). Totalt er det i perioden juni 2012 til mars 2014 innvilget, i lån og tilskudd, 40.037.307 kroner av omstillingsmidlene.

Alle tre ble de kastet ut i arbeidsledighet da REC veltet. Men for Håkon, Marianne og Øyvind ble nedturen også en mulighet til å gjøre helt nye valg i livet.

Om de er fornøyd med valgene? Eh, ja!

Håkon Olsen. Marianne Johansen. Øyvind Neverdal. Bosatt i Meløy, og inntil for to år siden ansatt i spennende og relativt godt betalte jobber i REC-klyngen i Glomfjord. Men så smalt det. Overproduksjonen i verdensmarkedet veltet først multifabrikken, deretter monofabrikken og spinoff-ene SiC og Si Pro. Våre venner stod uten jobb, i likhet med flere hundre andre. Sjokk, ja, men for dem alle ble også dette muligheten til å forsøke noe helt annet. Som skulle vise seg i bli minst like bra...

Klyper seg i armen

- Å være i REC var det nærmeste man kom himmelen – jeg hadde det som plommen i egget og gledet meg til hver eneste dag! Men, vi så jo hvilken vei det gikk, og da selv sentrale personer valgte å forlate, skjønte man tegninga, og selv takket jeg ja til sluttpakke da tilbudet kom, forteller Håkon Olsen, tidligere prosessoperatør på skift 1 på REC Wafer Multi. Håkon fikk vaktmesterjobb hjemme på Halså, og siden lønna bare var nær halvparten av det han var vant til, og huslånet spiste nesten alt, tok han jobb ved Pallefabrikken i tillegg. Men, så begynte han med vedlikeholdsarbeid. Kom innenfor hos forfabrikken EWOS. Håkon Sveis og Industriarbeid AS ble etablert 1. mai 2012.

- I dag er vi to heltidsansatte, med EWOS som hovedkunde. Det å skape noe selv, og gjøre noe med egne hender som andre blir fornøyd med, dét er for meg en god grunn til

å stå opp om morran – økonomien er ikke det viktigste, sier Håkon.
- Jeg savner miljøet fra REC, men i dag må jeg nesten klype meg i armen over hvor godt det har gått med meg. Å finne på noe selv som man trives med og kan tjene penger på – dét er helt fantastisk!

Ville ikke flytte

Marianne Johansen flyttet til Ørnes sammen med samboeren, politimann Frode Moen, i 2010. Bioingeniøren hadde i 10 år jobbet først ved sykehuslaboratoriet i Tromsø, deretter i Bodø. Nå hadde Frode fått fast post ved Meløy lensmannskontor, og hun selv i laboratoriet hos SiC Processing, fabrikken som lagde sagevæske for REC Wafer. En spennende og innovativ jobb i et for henne svært annerledes og ungt arbeidsmiljø.

- Da bedriften ble nedlagt i 2012, ble jeg tvunget til å tenke helt nytt. Det var jo ikke lett med min bakgrunn å få en liknende jobb i Meløy. Og selv om verken jeg eller Frode er herfra, trives vi veldig godt og hadde slett ikke lyst til å dra.

Mariannes tidligere drøm om å bli lærer fikk nytt liv. Hun fikk napp som matte- og naturfaglærer ved Meløy videregående skole i Glomfjord. Nå tar hun pedagogisk utdanning ved siden av, slik det kreves for å få fast stilling.
- For meg ble dette et lykkelig valg, og jeg kommer neppe til å søke andre jobber i nær framtid. Jeg trives utrolig godt som lærer, og

jeg synes det gir en utrolig mulighet til å være med og forme framtidens arbeidstakere!

Savner gjengen

Øyvind Neverdal er gårdbruker som ble industriarbeider i 2007. Gården han driver videre etter faren på Neverdalsneset ble satt på lunk med kun sauehold, til fordel for tilsynelatende trygg og god skiftarbeiderlønn i Glomfjord.

- Da jeg måtte gå fra jobben, bestemte jeg meg for å bygge opp gården her hjemme. Og dette er ikke noe jeg kan gjøre om fem eller 10 år – jeg er snart 50, så det må skje nå. Derfor har jeg ikke søkt andre jobber, og jeg har gitt meg selv 2-3 år på å få dette til. Det går litt sakte med meg, men jeg gjennomfører etableringskurs nå, og håper å få til en drift som gir 1-2 arbeidsplasser i tillegg til min egen, sier den sindige bonden.

- Det er klart vi har måttet stramme inn, jeg og kona, og jeg kunne nok ønske meg en mer robust økonomi. Men, jeg gjorde ikke dette valget for å bli rik.

- Jeg savner de jeg jobbet sammen med på REC, og dersom det var slik at jeg kunne ha fått jobb sammen med dem igjen, idet Norwegian Crystals startet opp, så ville jeg nok helt klart søkt meg dit. For jeg innrømmer at jeg har tapt en del sosialt. Men, siden vi fikk barn for en stund siden, har jeg jo fått mye tid hjemme med ham, og dét har vært kjempeflott!

Meløy har omstilt seg før, og dét gjør det lettere å klare det på nytt. Men Meløy bør bli flinkere til å benytte seg av by-gravitasjonen rundt Bodø, mener Erlend Bullvåg. Nå har Liv Torill Pettersen og omstillingsstyret engasjer ham til å analysere Meløys tilstand, vel to år etter REC-smellen.

MELØY UNDER LUPEN

- Nå må Meløy gjøre de rette valgene, og av de rette årsakene, for å unngå å bli satt mange år tilbake i samfunns-utvikling. Men det er ikke slik at Meløy virkelig er hardt rammet!

Han er blant de mest profilerte fjesene ved Universitet i Nordland. Han er prosjektleder for Indeks Nordland, den årvisse og grundige tilstandsrapporten for næringslivet i landets lengste fylke. I vår analyserer Erlend Bullvåg Meløy.

Ikke virkelig hardt

- Det er ikke slik at Meløy er unik og hardest

Overraskende få

- Hvordan går det egentlig med ledigheten? Hvordan klarer egentlig bedriftene seg? Hva tenker de unge om framtiden i Meløy? Det er slike spørsmål jeg skal presentere svarene på. Meløy har klart seg bra, men har store utfordringer både innen skole- og helsestruktur og samferdsel. Nå er det viktig at man gjør rette ting ut fra rette årsaker, og gjør tydelige valg nå – deler av Vesterålen opplevde å bli satt 10 år tilbake i tid i samfunnsutviklingen fordi man ventet for lenge

”Saken er jo at overraskende få bedrifter har gått konkurs i Meløy”

med å gjøre viktige valg, mener han. Og kjenner Meløy godt fra Indeks Nordland-arbeidet, der han selv representerer Kunnskapsparken i Bodø og spiller på lag med Innovasjon Norge, NHO Nordland, NAV og Nordland Fylkeskommune. Glomfjord er et industrielt tyngdepunkt og er studert nøye over tid. - Saken er jo at overraskende få bedrifter har gått konkurs i Meløy. Bortsett fra REC-klyn-

gen har mange hatt sunn vekst og økende arbeidsstokk, og flere er høyt på lista over viktige bidragsyttere til nordlandssamfunnet.

Ensidighet-OBS

Det er Meløys eget omstillingsstyre som har engasjert den anerkjente siviløkonomen. Hans analyse skal brukes som verktøy de neste 4-5 årene, altså det som er definert som selve omstillingsperioden. Både Bullvåg og oppdragsgi-veren er etter REC-smellen svært opptatt av at alle eggene ikke må legges i samme kurv. - Så bidro jo også REC til mange gode år for mange bedrifter, som dermed var rustet til å overleve smellen da den kom. Men man skal være varsom med å bygge ensidighet frivillig. At et helt samfunn gjør seg avhengig av ett sty-rerom. For hvis det da oppstår hikke i det sty-rerommet, da er man ille ute. Tenk bare hvis REC og Yara hadde fått problemer samtidig? spør Bullvåg. Og er deretter tydelig på at Meløy utnytter Bodø for dårlig.

For dårlige i Bodø

- Fauske, Saltdal, Sørfold – faktisk også Hamarøy og Steigen – har enorm effekt av byen Bodø, både markedsmessig og som arbeids-marked. Men Meløy? I mindre grad, konkluderer forskeren. - Jeg mener Meløys næringsliv i langt større grad burde benyttet seg av den gravitasjonen som er rundt en by. Langt flere bedrifter i Meløy kunne solgt både varer og tjenester og sågar etablert seg også i Bodø. Med det fundamentet Meløy har? Helt klart – når folk fra Meløy kan få seg jobb i hele landet, kan bedrifter skaffe seg et ekstra ben å stå på ved å benytte seg av Bodø! - Hvorfor er dette så viktig?

- Fordi byene kan brukes som størdemper når det er vekslende tider, som nå. Se på kommunene rundt Rana, de bruker Mo i Rana som størdemper. Kommunene rundt Sordland det samme, og altså rundt Bodø. Men Meløy be-

nytter ikke dette godt nok.

- Enormt heldig

At Meløy har mye å by på i andre markeder, mener han kommunens svært mange offshorerearbeidere er det beste eksempelet på. Av Nordlands nær 900 «oljearbeidere» har nesten 15 prosent bosted-adresse i Meløy. - Enormt heldig for Meløy at denne kompetansen trengtes innen olje og gass i hele landet. Dermed fikk de fleste med denne kompe-

tansen raskt jobber samtidig som de ble boende i Meløy, og det hindret en virkelig stor uttømming fra kommunen. Og ikke minst: dette er folk som tjener godt slik at Meløys skatteinntekter har holdt seg nokså stabile i denne perioden. For ikke å snakke om alle pengene de legger igjen hos det lokale næringslivet! smiler Erlend Bullvåg.

”Jeg mener Meløys næringsliv i langt større grad burde benyttet seg av den gravitasjonen som er rundt en by.”

POSITIVT OVERRASKET

- Meløy er sterkere enn jeg trodde, sier lederen av Meløy Næringsforum.

Hun hadde selv lang bakgrunn som forsker, før hun ble medlem av omstillingsstyret i Meløy, samt daglig leder i Meløy Næringsforum med 99 medlemsbedrifter. Liv Torill Pettersen er positivt overrasket over ståa.

- Næringslivet i Meløy er sterkere enn jeg trodde, ja. Det er mer draiv i det enn jeg trodde på forhånd.

Nå er hun på vegne av omstillingsstyret prosjektleder for arbeidet som Erlend Bullvåg skal utføre for Meløy. En lokal miniatyrversjon av Indeks Nordland presenteres under Meløy-seminaret på Halså 28. april. Som tidligere forsker ved Nordlandsforskning har hun selv i en årrekke studert samfunnsutvikling i små

distriktskommuner. De siste to årene har hun ledet Meløy Næringsforum med nær 100 medlemmer, og har god oversikt over tilstanden.

- Vi har et næringsliv med stort potensiale – større enn jeg selv trodde da jeg overtok denne jobben. Vi har også fått en del veldig positive etableringer, som Norwegian Crystals, To-circle og Standard Hydro Power. Men, vi ser igjen at industriarbeidsplasser tar lang tid å få på plass.

- Du er ikke fornøyd med engasjementet rundt omstillingsarbeidet?

- Jeg hadde gjerne sett at flere ble mobilisert for å få den rette gløden og engasjementet i Meløy, også politikerne, det stemmer.

- Men noen engasjerer seg sterkt. Og næringslivet selv har tatt tak i egen omstilling både innenfor reiseliv, handel og service og blant leverandører til olje- og gassnæringen. Prosjektet SMB Utvikling har også bidratt til omstilling av næringslivet.

Erlend Bullvåg

Alf Bjørseth

BULLVÅG OG BJØRSETH TIL MELØY

Erlend Bullvåg presenterer sine Meløy-analyser på Halså samfunnshus senere denne måneden. Meløyseminaret har også kapret Alf Bjørseth.

For andre gang står Meløy Næringsforum bak Meløyseminaret, når en lang rekke sentrale næringslivsaktører og politikere samles på Halså 28. april. Arrangøren håper på 100 deltakere, og at det sju timer lange seminaret skal inspirere og gi viktige innspill til omstillingsarbeidet. Erlend Bullvågs analyser utgjør del 1, der han gjennomgår Meløys ulike muligheter og utfordringer. I

en del 2 dreier det seg om kommunesam-menslåing og regionalt samarbeid, med foredrag fra Jarder Jensen i Kommunal- og moderniseringsdepartementet, direktør Odd Emil Ingebrigtsen i Bodøregionens Utviklingsselskap og direktør Henrik Johansen i Rana Utviklingsselskap. I den tredje delen kommer nok et høydepunkt for mange, når ScanWafer-gründer Alf Bjørseth forteller om hva som kreves for å lykkes. I denne avdelingen snakker også næringsråd Arve Knutsen i Nordland Fylkeskommune, styreleder Nils Rov i Meløy Kapital AS og daglig leder og styreleder Lothar Maruhn i ScanMag AS.

- En viktig del av konferansen er også å løfte fram noen som har lyktes – vise fram hva næringslivet faktisk får til, forteller daglig leder Liv Toril Pettersen i Meløy Næringsforum.

- Derfor er utdeling av de nyopprettede pri-sene for Årets gründer, Årets servicebedrift og Årets bedrift også lagt inn i programmet.

- Lydene, luktene – beskriv opplevelsen din, lag en opplevelsesløype! formaner Pål K. Medhus til Eva Andersen og de andre kursdeltakerne. Selv kjenner han Meløy godt og mener vi må bli flinkere til å selge det unike.

DE SKAL LAGE OPPELVELSER

Reiselivet lærer å designe unike opplevelser

Snekrer opplevelsesløyper i Meløy

Samarbeider, selger hverandre

Meløy mestrer ikke verktøyene for å vise fram sitt virkelige unike. Dette må til for å få økt turist-besøk og nye arbeidsplasser. Derfor gis det opplæring i opplevelsesdesign.

Det er helt stille i det lille møterommet ved Bolga brygge. De åtte kursdeltakerne er fullt konsentrert om gruppeoppgaven de har fått: «Hvordan er dramaturgien i produktet? Skal den tilpasses ulike gjest-er?»
- Se den fiskebåten som passerer der ute! sier plutselig foreleseren.
- En tysker, en japaner og en bergenser

vil tenke helt ulike tanker og oppleve helt ulike ting når de ser den båten passere. Sånt må dere tenke på når dere skal lage opplevelser for dem! fastslår Pål K. Medhus.

Produserer opplevelser

16 lærevillige personer fra 15 reiselivs-bedrifter i Meløy har bestemt seg. De vil lære mer om opplevelsesdesign. De skal spesialisere seg som opplevelsesprodusenter. Turiststrømmen skal øke til Meløy, reiselivsnæringa skal vokse, både i kroner, øre og arbeidsplasser. Og ikke ene og alene på grunn av en isbre – gammelt tankegang. Nei, nå gjelder det opplevelser av maten, kulturen, historien, havet og naturen. Altså alt det den jevne meløy-fjæring knapt nok legger merke til i det daglige, men som hver for seg kan dyrkes fram til unike opplevelser. For «søringan», for «utlendingan». Men også for lokalbefolkningen og det nære markedet i Salten og Nordland. De 16 har i vinter tilbragt to todagerssamlinger i hverandres inspirerende selskap, ledet av hovedinspirato-

ren, nemlig turisttsjef Pål K. Medhus på Geilo i Hallingdal.
- Han er svært kunnskapsrik og inspirerende, og er veldig flink til å se på det vi gjør med et kritisk, men konstruktivt blikk. Etter disse samlingene er det helt klart et mål å benytte ham også ved senere anledninger, forteller Espen Maruhn, som er prosjektleder for reiselivssatsingen gjennom Meløy Utvikling.

Mer land-aktivitet

Satsingen har hatt god oppslutning, og er finansiert av Innovasjon Norge med 215.000 kroner. Deltakerne har sluppet unna med relativt beskjedne 1.500 kroner i egenandel. Kurset er viktig for å hjelpe dagens reiselivsbedrifter til ny utvikling, mer samarbeid og økt samlet omsetning. På overnatting kommer Meløy helt greit ut, men nå trengs opplæring. På verktøyene for å iscenesette opplevelser.
- Akkurat nå har vi store forventninger til prosjektet «passport Helgeland», et slags interrail-prinsipp, bare med Hurtigruten, og med utgangspunkt i de fire anløpene

Brønnøysund, Sandnessjøen, Nesna og Ørnes. Dersom lokale aktører får levere opplevelser til dette, kan de dra nytte av Hurtigrutens enorme markedsføringsapparat, og slik kan dette gi økt aktivitet på land, mener Maruhn. De 15 deltakerbedriftene lærer nå å lage pakker, sammen og alene, for å servere opplevelser til turistene.

Strategi for alle

Og samtidig: arbeidet med en ny og mer helhetlig strategi for reiselivet i Meløy. I dag er det nemlig den såkalte masterplanen for Svartisen som er gjeldende politiske dokument.
- Vi trenger et bedre og bredere dokument, noe som samler hele regionen. Og, det er viktig at det som står i dette dokumentet er forankret hos reiselivet selv, understreker Espen Maruhn. En forstudie til dette arbeidet ble gjort i fjor, og den gangen med 140.000 kroner i tilskudd fra Innovasjon Norge, og 95.000 kroner fra omstillingsstyret.

- SETT DET UNIKE I SYSTEM!

- Meløy har også flott natur, men det er ikke dét som bør selges som det unike. Det unike er folkene her, og historiene de kan fortelle.

Reisemålsutvikling. Opplevelsesdesign. Fortelle historier. Pål K. Medhus har på nytt vært i Meløy og kurset i den nye tankegangen: selvtilit på det unike i Meløy, men at det unike må settes i system for å bevege den som besøker. Gi opplevelser. Og at når ingen vet om det, har det unike ingen verdi.

- God beliggenhet!

- Jeg kjenner Meløy nokså godt nå, og mener beliggenheten deres er god i forhold til viktige markeder. Sjøveien, nærheten til flyplass, Hurtigruten – dette gir store muligheter. Dessuten kan de mange enkeltstående samfunnene samlet gi en god opplevelse for mange. Mener han som er turisttsjef på Geilo, men også lar seg leie inn som kompetent på reisemålsutvikling – derigjen-nom Meløy-turene, denne gangen Bolga. Forrige gang han kom for å inspirere var under en egen, heldags næringskonferanse i kulturhuset i oktober 2012. Denne gangen, som var i forrige uke, påla han kursdeltakerne å tegne opplevelsesløype, et kart over en Meløy-opplevelse. Og han sendte dem ut på kaikanten for å se, lukte

og beskrive det unike ved Bolga brygge.

- Fortell historier!

- Hvorfor er det ikke fullt av Bodø-familier her i påsken, som heller vil ha drømmepåske på Bolga enn å gå og surre i Glasshuset? Nei, det blir som å be en hallingdøl om å ta bypåske i Oslo, da får du deg en ørefik! humret opplevelseseksperten.
- Ikke undervurdér deres eget nærmarked! Men folk må oppdras – i Bodø er det kanskje ikke kultur for dette, de mener de kan å fiske, de trenger ikke lære det.

Pål K. Medhus er turisttsjef på Geilo og hjelper reiselivsaktører i Meløy med å sette sammen opplevelsespakker.

Medhus mener Meløy med fordel kan dyrke fram mer selvtilit på det unike ved Meløy.
- Norge har mye natur, dét er ikke unikt for Meløy. Det er folkene her, og historiene som fortelles, som skal gi besøkende unike opplevelser. Til middags i går kveld fortalte Gunnar om å være fyrvokter på Kalsholmen fyr. Dette er historier som griper en søring som meg, for eksempel.

- Glem grensene!

Medhus mener at veien ikke trenger å være så lang for å øke besøket til Meløy betydelig. Men at det er hardt arbeid.
- Og så er det noe så ufattelig skandinavisk over det å ikke selge hverandre! For de besøkende er det veldig mye som er komplett uvesentlig, for eksempel kommunegrenser, mens logistikk og transport, det er veldig viktig.
- I utlandet er de mye rære til å samarbeide enn oss, og all erfaring viser at de som virkelig får det til, det er de som tør å samarbeide og selge hverandre og tenke på den opplevelsen turistene skal få.

Jeff McLean ved Bolga Brygge vil satse på øy-hopping og seiling og understreker hvor viktig det er at reiselivsaktørene i Meløy selger hverandre og samarbeider.

Geir Olsen og **Line Peggy Pedersen** tegner sin opplevelsesløype, i dette tilfellet utetrappa med over 1.100 trappetrinn i Fykandalen.

Hvorfor deltar du?

Geir Olsen
Vitar AS

- Jeg vil lære teknikkene på dette å produsere opplevelser, for slik kunnskap kan brukes i flere bransjer, ikke bare reiseliv. For egen del har vi nå tre konkrete prosjekter vi jobber med. For det første trappene i Fykandalen, en av Europas best bevarte utetrapper. Så er det omgjøringen av motellet til hotell i Glomfjord, og så selvsagt prosjektet vårt ved Engenbreen, da.

Jeff McLean
Bolga Brygge

- Jeg vil være med på alt som fremmer samarbeid i Meløy, og slike kurs setter oss på rett spor. Selv har jeg stor tro på øyhopping i Meløy – at turistene kan oppleve litt mer enn å ta bilder av Svartisen. Nå har vi et godt kajakktilbud, og jeg har veldig lyst til å få til en satsing på seiling, slik de har gjort på Myken
- forholdene er perfekte for dét i Meløy.

Stein Arne Gundersen
Meløy Tur- og minibusservice

- Vårt mål er å klare å holde oss på det servicenivået vi har i dag, som jeg synes er ganske bra. Men når vi deltar på dette kurset, er det jo fordi vi vil ha et samspill med de andre aktørene, lage produkter innen reiseliv i Meløy, lage pakker sammen. At vi er et team som får til ting sammen.

INDUSTRI ER VIKTIGST

Det er det aller mest sentrale målet for omstillingsarbeidet. Nemlig å etablere nye industriarbeidsplasser. Tallet? Minst 350.

115 personer var registrert helt arbeidsledig i Meløy i forrige måned, noe som utgjør 3,5 prosent av arbeidsstyrken. Mens den netto utflyttingen, den har økt fra minus 15 i 2011 til minus 72 i 2012. Tallene våren 2014 er ikke hyggelige, men likevel mindre avskrekkende enn mange nok fryktet for 2-3 år siden.

Høyere folketall

Nå vil omstillingsstyret øke både folketallet og sysselsettingen. Etablering av nye arbeidsplasser er helt sentralt, og målet er 570 de neste 3-4 årene. Meløy skal tilbake på 2010-nivå i antall sysselsatte, altså 2.176. Det samme gjelder for innbyggere – tallet skal bli 6.639. Ja, dette er Meløy kommunes visjon for omstillingsarbeidet i årene 2014-17. Vi vet at regjeringen hjelper med 75 millioner kroner, og Meløy trapper opp sin langsiktige satsing på industri, reiseliv, fiske og havbruk og samarbeider enda tettere med nasjonale miljøer for forskning og utvikling. I dette arbeidet er vår industrihistorie viktig, likeså fortrinnene for å trekke til seg nye etableringer. Industrietableringer kan nemlig gi mange nye arbeidsplasser, som igjen gir store og positive ringvirkninger for hele Meløy. Her er Meløy Næringsutviklings Lothar Maruhn og Finn Nordmo sentrale, de er engasjert av Meløy Utvikling KF til å tilrettelegge for nye industriarbeidsplasser.

Omfattende handlingsplan

Meløy Utvikling har som mål å telle opp minst 350 nye industriarbeidsplasser når året 2017 er over. Og mer robuste, for Meløy var for lite robust da REC vellet. Om lag 20 prosent av samtlige yrkesaktive var sysselsatt innenfor solenergi, som var sterkt konkurranseutsatt og ble hardt rammet da det oppstod overproduksjon i verdensmarkedet. Omstillingsstyret ser for seg kostnader på om lag 25 millioner kroner, derav om lag 10 fra omstillingsmidlene, i arbeidet for å utvikle 7-10 prosjekter der målet er at det ene skal gi 50-70 arbeidsplasser alene. I tillegg til industri er det systematisk utviklingsarbeid i eksisterende bedrifter som skal gi flest nye arbeidsplasser, 150. I tillegg blir små-etablerere stimulert, det skal etableres offentlige arbeidsplasser, satses på utviklingsarbeid innen reiseliv, settes inn tiltak for økt omsetning innen fiske og havbruk og styrke Ørnes som handelssenter. Handelslekkasjen på 107 millioner kroner (2011-tall) skal reduseres og tallet på ansatte, 252, skal økes, likeså omsetningstallet på 376 millioner kroner (2011). I tillegg: utvikle samarbeidet mellom lokale leverandører og knytte tettere kontakt med Meløys konsernbedrifter for å få til flere arbeidsplasser. I tillegg kommer satsingen på bolyst-prosjekter, kompetansheving og arbeidet for å gjøre Meløy til en stadig mer næringsvennlig kommune.

Magnesium i år

- Våre viktigste verktøy er telefonen, og det nettverket vi har etter mange år i dette arbeidet, forteller Lothar Maruhn og Finn Nord-

Å skape minst 350 industriarbeidsplasser. Dette er det aller mest sentrale i handlingsplanen for omstillingsarbeidet i Meløy. I år kan de første arbeidsplassene komme i det som skal bli en magnesiumfabrikk i lokalene etter SIC Processing.

Veteranene Finn Nordmo (t.v.) og Lothar Maruhn i Meløy Næringsutvikling AS er engasjert av Meløy Utvikling KF for å tilrettelegge for nye industriprosjekter. Bildeier: Haugvik Industriarbeiderforening.

mo, som altså arbeider med konkrete industrietableringer. Nordmo var allerede en hovedperson i omstillingen etter nedleggelsen av ammoniakfabrikken i 1993. Maruhn kom til Meløy fra Narvik midt på 1980-tallet, først som nærings sjef, deretter daglig leder Meløy Næringsutvikling AS, etablert av Meløy kommune og Norsk Hydro.

- Allerede dette året satser vi på å ha på plass en prosjektorganisasjon med åtte personer for å få etablert ScanMag, magnesiumfabrikken, i lokalene etter SiC Processing, opplyser de to. - Vi har fått tilbud fra to meglerhus om å finansiere hele investeringen på 1, 5 milliarder kroner. Det er mye som skal på plass, men vi ser svært positivt på muligheten til å få dette gjennomført.

- Meløy skal få en mer robust næringsstruktur. Derfor bruker vi omstillingsmidlene bredt for å skape vekst og utvikling i nærmest alle bransjer, forteller daglig leder Stine Estensen i Meløy Utvikling KF. Foto: Connie S. Olsen, Meløy kommune.

Superveteranene er også støtteapparat for bedriftene som satser mot olje- og gasssektoren. Satsinger som kan gi nye industrietableringer innen få år er resirkulering av mineraler i eget smelteanlegg, samt utvinning av grafitt. Mens Alf Bjørseth, gründeren bak ScanWafer, tenker fornybar energi med TEGma - prosjektet der små termo-elektriske «firkanter» produserer strøm når de blir varmet opp.

Tor Arne Fagerli

Bjørn Wiggo Eriksen

Christen Selstad

De leder an blant Meløy-bedriftene som vil levere til olje og offshore. Men for å lykkes må de manøvrere i et nytt og uoversiktlig landskap. Invis, Semek og Bilfinger må være gode nettverksbyggere.

NETTVERKSBYGGERNE

Tor Arne Fagerli

Daglig leder, Bilfinger Glomfjord
Ansatte: 75

- Ja, jeg er nokså nøye med å pleie nettverket mitt. Det er viktig for meg, spesielt med de målene bedriften vår har nå. Når man spiller på hverandre, gjøre man hverandre gode, og for vår del her i Glomfjord betyr dette også at vi kan skaffe oss nye og flere oppdrag utenfor Meløy. - De viktigste i mitt nettverk nå er lederne i Yara, i INVIS og Tocircle her i Glomfjord. Dette er delvis folk som jeg tidligere jobbet sammen med i REC, og kjenner godt – vi kan diskutere åpent om nesten alt mulig, både det som er bra og ikke så bra i bedriftene våre. - Nå når vi skal skaffe oss nye oppdrag innen offshore-næringen, ønsker jeg at vi profilerer oss sammen med INVIS, og med våre egne avdelinger i Mosjøen og Sandnessjøen. Bilfinger har et stort nettverk og kan hjelpe de små bedriftene her i Glomfjord til nye oppdrag. Men de er også viktige for oss – i samarbeid med INVIS kan vi kvalitetssikre arbeidet til hverandre på den måten at de skanner og tegner, mens vi prefabrikerer i verkstedene.

Tor Arne Fagerli (44) er opprinnelig fra Haram kommune, og har utdannelse som sivilingeniør med spesialisering i mikro-elektronikk. 11 år i henholdsvis SiNor, SiTech og REC som ingeniør og teknisk sjef. Fra 2012 daglig leder i Bilfinger Glomfjord.

Bjørn Wiggo Eriksen

Daglig leder, INVIS
Ansatte: 14

- Et godt nettverk er alfa og omega, vi kan ikke sitte i Glomfjord og tro at alle vet hvem vi er. Man må komme seg ut og treffe så mange som overhodet mulig, og helst flere om gangen. Vi er mennesker, og relasjoner bygges ikke over telefon. - Mitt nettverk strekker seg fra Hammerfest i nord til aller lengst sør i Norge, og litt utenlands. Jeg har en del personer jeg ringer, og de må være ulike, gode på forskjellige ting. Hvis de er negative til idéen min, så tenker jeg at da har jeg gjort en for dårlig underlagsjobb. Så går vi noen runder, og underveis skjer det noe med min tankevirkomhet, også. - Jeg pleier nettverket mitt ved å ringe av og til, og ikke bare når jeg trenger hjelp – det må gå andre veien, også. Når det gjelder satsingen på olje og gass blir det meningsløst å satse alene, da blir man bare utnyttet eller ikke tatt seriøst. Hvis vi står sammen i hele Nordland, i hele landsdelen, da kan vi bli en aktør som er å regne med.

Bjørn Wiggo Eriksen (47) er oppvokst og bosatt i Storvika i Gildeskål. Opprinnelig industrimekaniker, senere ingeniørutdannet i Narvik. For etableringen av INVIS har han fått flere priser, blant annet NHO Nordlands nyskappingspris.

Christen Selstad

Daglig leder, Semek
Ansatte: 5

- Nettverk betyr enkelt og greit alt, nå når vi skal inn i en ny bransje. Det å knytte forbindelser er det som gjør at vi får jobber, rett og slett. Når du ringer meg nå er jeg for eksempel på messen Subsea Valley Conference, og her er det viktig å ha stand, oppsøke andre firmaer i bransjen, lytte og lære og knytte kontakter. - Når jeg skal knytte kontakt forsøker jeg å finne ut hvordan et selskap er bygget opp, og så gå inn på rett nivå for å finne dem som tar beslutninger. Selv om selskapene er store, er det mennesker som tar beslutningene, og da er nettverksbygging avgjørende. - Jeg har i liten grad nettverk med de lokale som også jobber mot offshore, og det er nok fordi vi har så ulik tilnærming mot markedet, og ulike produkter. Men faktisk er det flere av dem som kommer fra Meløy og jobber offshore som gir tips om hvor vi kan henvende oss, og som hjelper oss å knytte kontakter i bransjen.

Christen Selstad (54) er opprinnelig fra Neverdal og har utdannelse som bilmekaniker/-elektriker. Etter noen arbeidsår sørpå vendte han hjem til Meløy og etablerte Semek i 1987, en bedrift som i tiden med REC som hovedkunde hadde 20 ansatte.

Kapital: 15 millioner kroner

Penge-yngling skal styrke Meløy

BIDRAR TIL SUKSESS – TJENER PÅ SUKSESS

Disse fire skal tjene penger, til Meløys beste. Det aller første styret i Meløy Kapital består av Odd Emil Ingebrigtsen (fv.), Sonja Dønne, Nils Røv (styreleder) og Lothar Maruhn.

- Vi skal tjene penger. Og disse pengene skal yngle. Dét kan skape sterkere bedrifter og flere arbeidsplasser!

Nils Røv er styreleder og daglig leder for februar-nystiftelsen Meløy Kapital. Så viktig og etterspurt har dette egenkapitalfondet vært, at det var det første delegasjonen fra Meløy spurte daværende næringsminister Trond Giske om, da den møtte på ministerkontoret for å sikre omstillingsmidler etter storsmellen der 6-700 arbeidsplasser forsvant. Kapital som monner – mangelen på dette bremser nyetableringer. Nå er altså fondet etablert – Nils Røv fører ordet:

Flinke pengetjenere

- Fondet er på 15 millioner kroner. Selvsagt burde det vært tre ganger større.
- Men, vi må forholde oss til det vi har. Nå blir det vår jobb å få det til å vokse organisk ved at vi gjør gode investeringer som betaler seg. Da kan interessen bli større for å komme inn i fondet, forklarer Røv.
Med seg i sitt nye Meløy-opppdrag har Rana-mannen 10 års ledererfaring fra tidligere

Rana Invest, altså svært sammenlignbart.

- Ett sted må folk gå for å få penger til etableringer. De kan ikke gå til privatfolk, og banken er ikke nok – bankene er forresten blitt svært strenge i kravet til egenkapital. Vi må være veldig bestemt på hva vi skal engasjere oss i, og jo mer penger vi klarer å tjene, jo bedre er det for Meløy. For da bidrar vi til gode bedrifter som skaper nye arbeidsplasser, og vi kan plassere pengene våre i andre gode prosjekter.

Kjenner mange

Lederen i Meløys nye og eneste investeringsfond har Sonja Dønne med seg fra Mo-miljøet og inn i Meløy Kapital-styret. De to jobbet sammen i Rana Invest – han som leder, hun som analytiker – ergo har de felles erfaring fra akkurat denne typen kapitalplassering for vekst og utvikling i næringslivet. Med i styret er også Odd Emil Ingebrigtsen, styreleder i Salten Invest og direktør i Bodøregionens Utviklingsselskap, samt Lothar Maruhn, daglig leder i Meløy Næringsutvikling AS.
- Vi skal ikke sysle med tilskuddsordninger, og vår primæroppgave er ikke å etablere arbeidsplasser. Vi skal tjene penger, og det er dette som skal komme Meløy til gode. De fire i styret har hver sine nettverk, og til sammen kjenner vi mange. Vi har vært med på å tjene gode

penger for våre eiere, men har også vært med på prosjekter som ikke har vært så vellykket. Vi vet derfor noe om hvilke prosjekter som sjelden kaster av seg, fastslår Nils Røv.

Meløy henter inn

I likhet med Dønne har han base i Mo i Rana, og skal derfra lede styret i vurderingen av prosjekter og samarbeidspartnere. Og kapitalplasseringer i og rundt Meløy.
- Er det et mål å knytte Glomfjord og Mo i Rana tettere sammen, med tanke på industri-likhetene?
- Dette var ikke bakgrunnen for å få disse to inn i styret. Men vi har hatt mye samarbeid med Mo-miljøene, og skal fortsette med dét, opplyser Lothar Maruhn.
- Ja, Meløy og Mo er i, og har, mange av de samme nettverkene. Dette er helt naturlig å bygge videre på – vi har tidligere vært med å investere i Glomfjord, forteller Røv.
- Her må det samarbeides og trekkes inn folk fra alle himmelretninger – dette vil hele Nord-Norge tjene på å bli bedre på. Meløy virker ekstra åpne for å hente inn folk og idéer utenfra, og det skyldes nok at man ser at det er en del steiner som må snues, sier Sonja Dønne.

Lite ble lokalt

Odd Emil Ingebrigtsen har som styreleder i Salten Invest bidratt til at en hoveddel av Meløy Kapital-kapitalen kommer fra Bodø. Han mener det er klokt å bygge på det spesielt Glomfjord har vært sterke på lenge, nemlig industrivirksomhet. Og at selv om mye penger kommer fra Bodø, kan tettere bånd til Mo i Ranas sterke industrimiljø være lurt.
- Jeg har selv slektsbånd til Glomfjord, men jeg tror at verden utenom Meløy også ser at det der er lite syting og mye pågangsmot. Dette er alltid smart når man skal få til nye ting, mener Ingebrigtsen.
- Lothar, hva tenker du om at så mye av kapitalen på 15 millioner kroner er hentet utenfra?
- Det er litt forbausende og beklagelig at det lokale næringslivet i så liten grad støttet opp – det var jo de som ga sterkest uttrykk for at det var et behov. Vi har hatt langt lettere for å få gehør utenfor Meløy enn innenfor.
- Kan fondet bidra til at en større aktør etablerer stor virksomhet i Meløy?
- Helt klart. Se på ScanWafer – der gikk MNU inn med seks millioner på eiersiden og bidro til oppstarten. REC startet med 30 millioner i investering og 40 ansatte – alt begynner et sted!

Ønsker gode investeringsprosjekter

Lothar Franz Karl Maruhn (63)
Bosatt: Glomfjord
Styremedlem i Meløy Kapital, daglig leder i Meløy Næringsutvikling AS. Også styreleder for aksjeselskapene ScanMag, Halså Havn, Meløy Havnebygg og Meløy BedriftsService. Også daglig leder i Sol Nord Eiendom, MNU Meløy Eiendom og MNU Meløy Innova.

Nils Røv (64)
Bosatt: Mo i Rana
Daglig leder og styreleder i Meløy Kapital, driver egen konsulentvirksomhet, er tidligere daglig leder i Rana Invest. Styreleder i aksjeselskapene Mo Eiendomsselskap, Rana Utviklingsselskap, Helgeland Smolt, Polartrans, Polarkran og styremedlem i Miras.

Odd Emil Ingebrigtsen (49)
Bosatt: Bodø
Styremedlem i Meløy Kapital, daglig leder Bodøregionens Utviklingsselskap. Også styreleder for aksjeselskapene Salten Invest, Si Holdning, Storgata 7 Bodø (også daglig leder), Havneutsikten og Bodø Lufthavnutvikling.

Sonja Dønne (45)
Bosatt: Mo i Rana
Styremedlem i Meløy Kapital, daglig leder Clima AS. Også styremedlem i aksjeselskapene IT Partner Helgeland, Arcticulture og Spiren Design og Foto. Også styremedlem i Innovasjon Norge i Nordland, SpareBank1 Nord-Norge og ved Handelshøgskolen ved universitetet i Nordland.

Meløy Kapital AS

Meløys nye egenkapitalfond er registrert 17. mars 2014 i Foretaksregisteret. Styreleder er Nils Fredrik Røv, og styremedlemmer er Lothar Franz Karl Maruhn, Sonja Turid Dønne og Odd Emil Ingebrigtsen. Selskapets forretningsadresse er i Glomfjord Industripark. 11 selskaper har tegnet seg for i alt 72.000 aksjer i fondet, og har betalt 200 kroner for hver av disse, altså 14,4 millioner kroner. De suverent største aktørene er Meløy kommune og Salten Invest med henholdsvis 50.000 og 12.000 aksjer. De andre: MNU Meløy Innova (1.000 aksjer), Meløy Næringsutvikling (1.000), Meløy BedriftsService (1.000), Sol Nord Eiendom (2.500), Meløy Elektro (500), Elektro Bodø (1.000), Salten Invest (12.000), Marine Harvest Norway (1.000), Meløy Energi (1.250) og LA Bye Eiendom (750).

”NÅR MAN TVINGES TIL Å TENKE NYTT, SÅ BLIR MAN FAKTISK STERKERE

Kanskje er ingen kommuner blitt så hardt rammet på så kort tid som Meløy, da vi mistet over 600 arbeidsplasser. Vår styrke var at vi ikke fikk panikk. Men, vi så fort at situasjonen kunne bli alvorlig, og satte i gang arbeidet faktisk nesten raskere enn vi skulle. Mange har gjort en fantastisk jobb, og oppstarten til Norwegian Crystals i monofabrikken ble et tidsskille. Tocircle og Standard Hydro Power er spennende etableringer på framtidens løsninger, og Bilfinger har nytt vekstpotensiale etter å ha kjøpt multifabrikken.

Meløy har også mange andre uslepne diamanter. Gjennom prosjektet SMB Utvikling ser små og mellomstore bedrifter at de kan skape over 70 nye arbeidsplasser i egne rekker. Jeg er fornøyd med at omstillingsstyret har satset bredt og tungt i både industri, reiseliv, bygdeutvikling, bolyst, fiskebåter og handel og service. Nå skal vi ut og møte alle grendeutvalgene. Det er nok for sterkt å si at REC-krisen har slått positivt ut for Meløy, men vi ser nå at når man tvinges til å tenke nytt, så blir man faktisk sterkere.

Jeg mener vi har brukt omstillingsmidlene godt. Vi har tatt en del sjanser, og alt kom-

mer helt sikkert ikke til å slå til, men enkelte av satsingene er blitt nye etableringer. Noen av satsingene vil gjøre bedrifter i stand til å gjøre gode valg senere, og det vil gi nye arbeidsplasser. Eksempler er reiselivssatsingen og SMB Utvikling. Noen store investeringer med stor risiko gjorde vi tidlig og helt bevisst for å skape optimisme i samfunnet.

Blant folk flest har kanskje forventningene vært større enn engasjementet. Men, jeg tar hatten av for engasjementet til de ansatte som nektet å gi opp troen på ny aktivitet i monofabrikken. Og Semek, som har vært lengst nede, men nå satser i nye markeder. Dette er imponerende, og jeg ser et stort engasjement – for eksempel har vel deltakelsen på næringslivstreffene til Meløy Næringsforum aldri vært bedre.

Jeg liker skikkelige debatter i lokalpolitikken, slik vi nå er uenig om legestrukturen. Men, i omstillingsarbeidet har jeg hele tiden kjent en bred, politisk støtte i ryggen, og dette kjennes godt når det har røynt på for Meløy. Dette skal vi få til i lag!

Per Swensen fortalte til Edmund Ulsnæs

Meløys omstillingsstyre består av (fv.) Per Swensen (leder), Rolf Nilsen, Stine Estensen (daglig leder Meløy Utvikling KF), Tor-Arne Gransjøen, Liv Toril Pettersen og Kristine Haukalid. Foto: Dagfinn Kolberg

De har løftet palleproduksjonen til nye rekorder og skaffet nye kunder, staben ved Pallefabrikken Halså AS. Her representert ved Steinar Birkelund (f.v.), Millena Angelov, Plamen Angelov, Jarl Egil Wilhelmsen og Odd Magne Kildal.

Pallefabrikken Halså AS
Det var i 1986 at palleproduksjonen begynte på Halså, etablert av Tor Tømmerberg. I dag eies bedriften av Roy Rognan (67 prosent) og Roald Kristensen (33) og har seks fast ansatte. Driftsinntektene i 2013 var på om lag 15,6 millioner kroner, og driftsresultatet før skatt 770.000 kroner. Pallefabrikken har om lag 25 kunder fra Troms i nord til Rødøy i sør, der de største kjøper om lag 50.000 paller hvert år. Blant kundene er Yara Glomfjord, Myre Saltfish Group AS, Elkem Salten og Nordland betongindustri. Pallefabrikken bruker i år om lag 7.200 kubikkmeter treverk for å lage nær 200.000 ferdige paller. Råmateriale hentes fra sagbruk i Nord-Trøndelag, og det er et mål å få kunder i samme område, for å kunne fylle trailerne begge veier.

SMB Utvikling
Omstillingsstyret har som mål at 150 nye arbeidsplasser skal være skapt i eksisterende næringsliv innen utgangen av 2017. Dette var bakgrunnen for å gjennomføre Innovasjon Norges bedriftsutviklingsprogram SMB Omstilling i Meløy. I alt deltok 24 små og mellomstore bedrifter med sine utviklingsidéer, og fikk tilbud om samlinger og individuell veiledning fra profesjonelle bedriftsrådgivere. Bedriftenes samlede planer skal gi meromsetning på i alt 130 millioner kroner, og 70 nye arbeidsplasser. Innovasjon Norge har støttet SMB Utvikling med 765.000 kroner, mens 1,1 million kroner er gitt fra omstillingsmidlene og 120.000 kroner kom inn som egenandel fra bedriftene. Deltakerne ønsker en videreføring av programmet, og det jobbes nå med et oppfølgingstilbud til en kostnad på 1 million kroner.

PALLESNEKKERNE LØFTET SEG

God likviditet og god lønnsomhet, joda. Men eierne og den daglige lederen hos Pallefabrikken Halså var likevel ikke helt fornøyd. Dét har deltakelsen i SMB Utvikling forandret på...

- Vi ville se på om det var andre produkter vi kunne levere, for eksempel pallekarmer. Og vi ville skaffe oss nye kunder. For til da hadde vi på et vis bare forholdt oss til de vi hadde - ikke gjort noe særlig for å skaffe nye. Så da vi mistet noen kunder som var misfornøyd med

kvalitet og leveringstid, ja, så bestemte vi oss for å gjøre noe. Vi søkte om å få være med i SMB Utvikling.

Produksjonsrekord
Det er Jarl Egil Wilhelmsen (42) som forklarer. Siden 2009 er han daglig leder i fabrikken som eies av Roy Rognan (57) og Roald Kristensen (51). Fjorårets deltakelse i SMB Utvikling ble en vekker og hjelper. Produksjonsrekord etter nyttår i år.
- Ja, omsetningen fra januar til mars i år var dobbelt så høy som i samme periode i fjor. Produksjonen vår er faktisk høyere nå enn noen gang før! smiler Wilhelmsen.
- Fordi jeg selv har fått hjelp til å bli mer offensiv på salg, og lært å skrive tilbud, har vi fått inn flere nye kunder - blant annet en stor en på Værøy som tidligere handlet hos konkurrenten vår. Jeg har også ringt opp kundene vi har mistet, og noen har vi fått tilbake. Så nå er det full fart - akkurat nå lager og selger vi det

vi har kapasitet til. Ingen tvil om at SMB-prosjektet er en viktig grunn til dette! fastslår han. Pallefabrikken deltok som én av 24 Meløy-bedrifter i omstillingsprosjektet SMB Utvikling, med flere heldagssamlinger med felles diskusjoner og forelesninger. Og en egen, profesjonell bedriftsveileder som kom på flere besøk til bedriften året gjennom.

Kunder ble borte
- Hvorfor mistet dere kunder?
- Vi måtte konstatere at de ikke var fornøyd med kvaliteten vår, og leveringstiden. Det hadde vært utskiftninger i staben, og det tar fort ett år å virkelig lære produksjonsutstyret vårt. Er en hammer litt feiljustert og du ikke oppdager det, slås spikeren slik at den stikker ut av pallen og ødelegger varene som lastes oppå. Slikt skjedde jo. Og mens det tar ett sekund å slå i en spiker, tar det et minutt å slite den ut. Så noen hundre feilspikrede paller - det tar flere timer å rette opp. Så, når produksjonen

ikke går 100 prosent på et skift, eller pallene ikke blir perfekte, da kan vi miste kunder. Et fiskemottak som har båt inne og 40 mann i arbeid som bruker 300 paller på sitt skift - ja, er det da én palle som er en centimeter for bred, blir det fort et kvarters stopp i produksjonen, og det er kostbart. Slik mister vi en kunde. Derfor er det så viktig at folkene våre kan produksjonsutstyret godt og oppdager det hvis vi for eksempel har fått materialer fra sagbruket som er noen millimeter for lange.

Men nå: utvidelser
Nå er produksjonsbedriften midt i Halså sentrum akkurat der den skal være. Minst tre nye og store kunder er på plass, og fjorårets 170.000 paller går mot 280.000 i år. Den for oss mest kjente kunden er Yara i Glomfjord, som kjøper 40-50.000 paller hvert år. Andre store er Elkem Salten og Quarts Corporation i Tysfjord, samt en rekke fiskemottak, som Lofoten Viking på Værøy.

- Nå planlegger vi å investere i ny maskin, slik at vi kan doble kapasiteten og øke omsetningen og ansette flere folk, forteller Jarl Egil.
- Da må vi nok bygge om en del, men det er rom for å gjøre investeringer. Og plass har vi - faktisk ser vi at det er noe sånt som 200 kvadratmeter vi i dag ikke bruker. Med en slik investering kan vi også øke staben med 1-2 fulle stillinger. Men, en slik produksjonsøkning må vi bruke dette året på å planlegge - for vi må også se på logistikken vår med tilgang på materialer og transport inn og ut, forklarer pallelederen.

Steinar Birkelund har faktisk jobbet akkord siden 1973, og etter 28 år ved Pallefabrikken holder fortsatt både helsa og tempoet hos 61-åringen, konstaterer daglig leder Jarl Egil Wilhelmsen.

Facebook: Omstilling i Meløy
Mer informasjon: www.meloy.kommune.no/omstilling

Gründer i Meløy

Meløy Utvikling har for 2014 satt av 500.000 kroner til å stimulere gründere til å etablere nye virksomheter. Støtten gis i form av etablererstipend, konsulenthjelp, etablererveiledning og ulike kurs. Meløy Utvikling hjelper også etablerere gjennom den regionale satsingen Start Opp Salten.

Dette gårdsbruket, og dette ekteparet, har fått godkjenning som Inn på tunet-gård – Meløys eneste. - Dette har vi drømt om i 20 år, for vi ønsker å bruke gården til å hjelpe andre, sier Helge Halsos og kona Eli.

GÅRDSLIV SOM HJELPER

- Nærkontakt med dyrene gjør noe med barn som har det tungt. De opplever mestring, og derfor kan vår etablering spare samfunnet for store beløp!

Elvegård, noen små kilometer fra Halså sentrum. Et velholdt gårdsbruk inntil en liten granskog, og rett der nede ser vi bukta med naustet og båten. I den strålende vårsola tar ekteparet Eli og Helge imot med brede smil og åpne armer.

- Vi har drømt om dette i 20 år, og nå ser vi hvordan dette kan hjelpe barn og unge. De opplever mestring når de steller med dyra og i gårdsarbeidet. Dette kan faktisk være med og forandre livene deres til det bedre. For samfunnet kan dette bety enorme besparelser senere,

forklarer Helge Halsos (50) og Eli Mongstad Halsos (47).

- Fantastisk motiverende

Gårdsbruket de overtok etter Helges foreldre i 1997 har fått godkjenning som Meløys eneste Inn på tunet-gård. Salten har i alt fire, Nordland 19 og i hele landet finnes 315 slike tilbud. Dette er grønn omsorg. Barn og unge får bedre livskvalitet fordi de får være sammen med dyra på gården, delta i gårdsfellesskapet, i og nært naturen. Voksne som trenger arbeidstrening, og rusavhengige, er også i målgruppen. Kundene er det offentlige etater for helse og omsorg, barnevern og oppvekst.

- I tre år har vi samarbeidet med Halså skole – enkeltelever som trenger et avbrekk fra skolehverdagen har fått komme til oss enkelte dager. Det er rørende og fantastisk motiverende å se hvordan gårdslivet og kontakten med dyrene, at det er noen som trenger dem, kan gi dem bedre dager. Målet er at dette også kan gjøre de andre dagene deres litt lettere, forklarer Eli.

Selv er hun utdannet sykepleier og jobber i dag i halv stilling som helsesøster for Meløy

kommune. Helge er sjåfør for entreprenør Solhaug, og jobber også redusert for å kunne prioritere satsingen på gården.

Drømte om noe mer

- Nå er forretningsplanen og driftsplanen klar, tegningene er ferdig, brosjyren på plass og vi er godkjent som Inn på tunet-gård. Etter å ha fått etablererstipend og deltatt på etablererkurs har vi nå lyst til å investere for å få bedre fasiliteter – altså rom for ting som undervisning, verksted og matlaging, forklarer Helge. De naturgitte forutsetningene på Elvegård er imponerende. Idyllen, og beliggenheten tett i tett med både havet, skogen og fjellet. Det var Hans og Åse som drev dette bruket, og her oppfostret de barna Helge, Anne Britt, Leif, Magne og Tove – de to siste bor i dag i Oslo, de tre første i Meløy. Helge og Eli fant hverandre da hun kom til Meløy i 1990, og i -98 flyttet de til gården etter først å ha bygget nytt hus til Hans og Åse.

- I dag har vi 100 vinterføra sauer, men har i mange, mange år drømt om å bruke gården til noe mer. Derfor har vi skaffet oss utdanning i Inn på tunet-systemet og vært rundt i Troms

for å se hva andre har fått til. Vi har hørt mange sterke og rørende historier, og vi er veldig motivert til å hjelpe med det vi kan på. Våre egne barn er også veldig interessert i dette, sier ekteparet, som selv har tre jenter og en gutt i alderen 11-17 år.

Skolefag på gården

Regjeringens Inn på tunet-satsing er etablert i alle landets fylker unntatt Oslo og på Svalbard, og med i alt 64 tilbud i den nordligste landsdelen. Det er et mål å utvide satsingen, fordi den ses på som viktig for å forebygge og rehabilitere. Eldre, funksjonshemmede, rusavhengige og altså barn og unge der barnevernet er inne i bildet – alle disse er i målgruppen for Inn på tunet.

- De som sliter med mestring er dem som får størst effekt. Ekstra spennende er det å se hvor lett det er å tilpasse gårdsopplevelsene til det som står i skolens læreplaner – det er lett å lage skole på gården! forklarer Eli.

- I forbindelse med semesteroppgaven bygde vi for eksempel en hytte i skogen, og da vi brukte matematikk aktivt, skjønte elevene faget på en helt annen måte enn de gjør i klas-

serommet. Slik kan de oppleve mestring, og kanskje er det ikke bestandig så mye som skal til for å gi dem litt lettere dager, mener Helge.

Arbeid til flere

- Hvor ønsker dere å være om fem år?
- Da har vi enkeltelever og hele skoleklasser på besøk, folk på arbeidstrening og barn her på avlastning annenhver helg. Brukerne, de er der, og både barnevernet og skoleverket er positive til oss.
- Vi har fått veldig god støtte og veiledning i arbeidet med etableringen, og det er et mål for oss å etablere nye arbeidsplasser. Vi ser for oss to ansatte her på gården i tillegg til oss selv.
- Men det må investeres?
- Ja, vi står ved et veikryss nå, der vi har veldig lyst til å satse. i første omgang blir det snakk om rundt én million kroner til et nytt undervisningsbygg på gården, forteller Helge og Eli M. Halsos.

- Vi ser hva det gjør med barn å få være sammen med dyr og kjenne at det er noen som trenger dem. De opplever mestring, og da kan tunge dager bli litt lettere, forklarer gårdsekteparet, her sammen med de i alt 100 vinterføra sauen på Elvegård.

Inn på tunet

Inn på tunet er en nasjonal satsing i regi av Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet. Tilbudet skal gi tilrettelagte velferdstjenester på gårdsbruk, brukt i oppvekst og opplæring, arbeidstrening, rehabilitering og knyttet til rus, funksjonshemming, demens og mye mer. Godkjente gårder tilbyr aktiviteter som gir meningsfylt arbeid, mestring, utvikling og trivsel, med utgangspunkt i livet på gården og arbeidet der. Fylkesmannen i Nordland har rollen som tilrettelegger og utvikler i vårt fylke, mens kommunene og NAV er viktige kjøpere av Inn på tunet-tjenester. For å bruke betegnelsen Inn på tunet må aktiviteten knyttes til et gårdsbruk og ha jordbruks-, skogbruks- eller hagebruksproduksjon.

MELØY - KVIKK OM MORRAN

Han bruker Meløy som eksempel når han gir råd til fylkets 43 øvrige kommuner.

Arve Knutsen er Nordlands fylkesråd for næring. KrF-politikeren skal være involvert i næringsutviklingen i 44 kommuner, der nok så mange sliter med både fraflytting, tap av kompetanse og vaklende næringsliv. I 2011 og -12 fikk Meløy en hardere smell enn dem alle. Over 20 prosent av samtlige arbeidsplasser forsvant i REC-raset.

Meløy - et eksempel

- Jeg er veldig glad i mennesker jeg slipper å trekke opp hver morgen. Og dét slipper jeg i Meløy, for der vet man hvordan det skal jobbes. Ja, det gikk bedre med Meløy enn vi fryktet for tre år siden, og mye av grunnen til dét er at dere har enkeltpersoner som klarer å bryte opp dører og vet hvordan det skal jobbes. I noen få dager satte man

seg ned og syntes ting var vanskelig, men så reiste Meløy seg og bestemte seg for å få til noe nytt, forklarer Knutsen, som selv er utdannet innen regnskap og revisjon og har over 30 år bak seg som økonomisjef og daglig leder i Oras/Nordland Rør AS.

- Jeg bruker faktisk Meløy som eksempel når jeg nå reiser rundt som næringsråd. Et eksempel på hvordan det kan tenkes og jobbes for å reise seg etter en smell.

Dårlig håndverk

Fortsatt mener han REC og bostyret etter konkursen gjorde et for dårlig håndverk i Glomfjord. I media kritiserte han tidlig REC for å ta for lite samfunnsansvar. Nå er han kritisk til at det tok noe nær to år før bostyret gjorde de forlatte bygningene tilgjengelig for ny virksomhet, og at REC til tross for sin egen smell ikke viste større vilje til å ta samfunnsansvar.
- Og jeg tror faktisk det var noen tog som gikk for Meløy fordi REC ikke handlet raskere. For Meløy hadde den kompetente arbeidskraften - som er viktigere enn alt -

og all erfaring fra slike situasjoner viser at man må være kjapt på banen for å kunne beholde den. Så selv om Meløy har jobbet godt, så mener jeg det har slått negativt ut at bostyret har brukt så lang tid, mener næringsråden.

Landets beste?

- Tar Meløy mye av din oppmerksomhet og arbeidstid i dag?
- Vi er fortsatt kjempetett på ballen når det gjelder Meløy. For min del er det nok ikke hver dag lenger, men jeg har ofte kontakt med ordfører Per Swensen. Og næringsavdelingen min, som jeg faktisk vil påstå må være den beste blant alle fylkeskommunene, er tett involvert i omstillingsarbeidet og puster omstillingsstyret i nakken. Rett før du kom spurte jeg faktisk lederen i næringsavdelingen hvordan det går i Meløy, og han forsikret meg at ting fungerer veldig bra.
- Men du vet, det er som en 10.000-meter på skøyter: Meløy har fått en god start, men det er fortsatt langt igjen til mål, og det er viktig å holde trøkket oppe!

OMSTILLING PÅ GATA

1: Hva har du gjort for å omstille deg?

2: Hvilket råd vil du gi til de som er i en omstillingsprosess?

INFORMASJON

Facebook: Omstilling i Meløy

Arnt Åge Norum, 55 år,
Ørnes

1: Jeg prøver å være med på omstillingen, for kuttene i kommunen rammer mange. Men det er ikke alltid så enkelt.

2: Man må være tålmodig, og ikke vær redd for å be om hjelp dersom man trenger det.

Anita Wallmann, 46 år,
Reipå

1: Jeg prøver å gjøre mest mulig ut av hverdagen. Selv om det ser elendig ut i dag så er kanskje ting bedre om noen år.

2: Man må tenke positivt, dette er nok bare midlertidig. Kommunen er i krise for tiden, og det må vi huske i hverdagen vår.

Rita Karlsen, 30 år, Bodø, og Lise Grepperud, 57 år, Bodø

1: Man må være kreativ og åpen for nye forslag. Man må tenke realistisk og ha forståelse for at det kan være vanskelige tider. Og vi må alle forholde oss til hvordan den økonomiske situasjonen i kommunen er.

2: Den positive innstillingen i hverdagen er nok veldig viktig. Man må være glad for det man har, og ikke tenke for mye på det som har vært. Helst bør man finne ut hva man har lyst til å oppnå, og ikke mist fokuset på det. Og husk at bakom skyene skinner solen.

Martin Krogh Hansen, 27 år, Neverdal

1: Jeg lar livet gå sin naturlige gang, og tenker ikke så mye på å omstille meg.

2: Vet ikke helt. Det er alltid muligheter, så jeg håper bare at noen tørr satse på nye idéer. Alt man trenger er noen skarpe hjerner, så starter nok hjulene å rulle igjen.

Jøran Breivik, 43 år,
Neverdal.

1: Jeg har gjort absolutt ingenting. I min jobb er jeg hovedsakelig ute av kommunen, så det tenker jeg ikke noe på.

2: Ikke annet enn at man må smøre seg litt med tålmodighet. Ting er på gli, og det kommer nok snart nye arbeidsplasser. Som regel kommer ting på plass selv om det kan ta lang tid.

Arild Holter, 64 år,
Barvik

1: Jeg har gjort minst mulig for å omstille meg. Ble førtidspensjonist for noen år siden, så jeg tenker ikke mye på slikt lengre.

2: Ta dagene som de kommer, det lønner seg ikke å stresse. Nyt dagene, det er det beste rådet jeg kan gi.

Roar Bjerga, 59 år,
Neverdal

1: Jeg har havnet i sykdom, men har lyst til å bidra så mye som mulig. Selv om ikke helsa er på topp kan man bidra med mye kompetanse.

2: I dagens forbrukersamfunn er det veldig lett å bare kjøpe nytt når noe ikke fungerer lengre. Man kan faktisk spare mye penger på å reparere det gamle framfor å investere i nytt utstyr.

Anne-Lise Kristiansen, 53 år, Ørnes

1: Etter 25 år i samme jobb har jeg skiftet litt beite. Nå jobber jeg mest på Ørneshaugen Bofelleskap, og litt som hjemmehjelp.

2: Man må ikke være redd for å prøve noe nytt. Det er veldig givende å få nye erfaringer, og du føler deg veldig bra etterpå.

Per Rønnebakk, 65 år,
Glomfjord

1: For 3 år siden startet jeg eget firma, som driver med inspeksjon av prosessutstyr. Etter 40 år i industrien var det ikke bare å skru av da man skulle bli pensjonist, så da startet jeg opp selv.

2: Prøv å lage noe selv. Det kan være vanskelig i oppstarten, men om man har lyst, så anbefales det virkelig.

Ønsker du å etablere en virksomhet med minst én ny arbeidsplass i Meløy? Trenger du økonomisk støtte til opplæring, markedsføring eller til en investering? Da kan du søke

ETABLERERSTIPEND

Stipendiet er på 25.000 kroner, og kan ikke brukes til lønnsmidler.

Søknadsskjema finner du på www.meloy.kommune.no/omstilling og ved å klikke på linken "Søke omstillingsmidler".

Søknaden sendes til:

Meløy Utvikling KF, Gammelveien 5, 8150 Ørnes
- eller som epost til post@mu.meloy.kommune.no
Mer informasjon: www.meloy.kommune.no/omstilling
Kontaktperson: Stine Estensen, tlf. 93 40 04 73

Vil din bedrift utvikle noe nytt i Meløy som kan skape nye arbeidsplasser? En god idé som også er et godt prosjekt i forhold til handlingsplanen for omstillingsmidlene? Til forstudie/forprosjekt i utviklingen av forretningsidéen kan du da søke

PROSJEKTMIDLER

Søknaden må inneholde en god prosjektplan, og før utbetaling av tilskudd må prosjektet være gjennomført.

Søknadsskjema finner du på www.meloy.kommune.no/omstilling og ved å klikke på linken "Søke omstillingsmidler"

Søknaden sendes til:

Meløy Utvikling KF, Gammelveien 5, 8150 Ørnes
- eller som epost til post@mu.meloy.kommune.no
Mer informasjon: www.meloy.kommune.no/omstilling
Kontaktperson: Stine Estensen, tlf. 93 40 04 73

